

Hurup politikreds - landets mindste

En tidligere politimesters betragtninger

Af Kay Bagger (1916 – 1997)

Forord

Hurup politikreds blev oprettet den 1. oktober 1919 og omfattede de gamle sogne i Hassing-Refs herred, dog undtaget Snedsted, Harring og Stagstrup sogne, der hørte under Thisted kreds.

Grænsen sydpå gik ved Oddesund. Før den tid havde herredsfogeden i Vestervig, der residerede på Ting- og arresthuset, virket både som politimester og dommer. Fremover skulle der være en tydelig adskillelse mellem den dømmende og den udøvende magt, som det allerede var bestemt i grundloven fra 1849.

I 1920 opførte Hurup sogneråd en politistation, en stor og statelig bygning, der stadig pryder gadebilledet i Hurup. Denne bygning blev bolig for flere politimestre, der virkede derfra indtil politikredsen blev endelig nedlagt i 1973 og området blev delt mellem Thisted og Holstebro.

I Politihistorisk Selskabs årsskrift fra 1987 har den sidste politimester i Hurup, Kay Bagger skrevet en artikel om politikredsen og forholdene på egnen i øvrigt, som redaktionen har fået tilladelse til at bringe. (Red.)

Det tog sin tid at opfylde grundlovens løfteparagraf fra 1849 om adskillelsen mellem domsmyndigheden og administrationen (politiet), idet den endelige gennemførelse først skete ved retsplejeloven af 11. april 1916, der trådte i kraft 1. oktober 1919. I tiden inden da blev de funktioner, som i dag helt naturligt udøves af politiet og anklagemyndigheden, behandlet af herreds-, birke-, og byfogeder, der samtidig også var doms myndighed.

Disse personer var derfor særdeles betydningsfulde, idet de egentlig kun var bundet af grundlovens bud om, at enhver anholdt inden 24 timer skal stilles for en dommer, der så praktisk talt kunne holde en sigtet person fængslet i ubegrænset tid, hvilket dog skete yderst sjæl-

Forfatteren Kay Bagger

dent, navnlig i en mindre og fredelig landjurisdiktion.

Sådan var forholdene også i Thy. Man klarede sig imidlertid – ikke mindst på grund af den relative beskedne kriminalitet på egnen – med de af amtmanden beskikkede sognefogeder. Denne sognefoged institution blev stiftet allerede i 1771 og udgjorde i virkeligheden den største persongruppe inden for politi- og retsvæsen.

Efter en forordning af 1771 skulle amtmanden beskikke en duelig mand af bondestanden til at være sognefoged. Han fik meddelt af amtmanden en bestalling, som skulle oplæses fra prædikestolen til almuens efterretning, og han

skulle vælges blandt de skikkeligste, redeligste og mest kyndige blandt sognets almue. Hans væsentligste pligt var at udføre øvrighedens og rettens betjentes befalinger og foranstaltninger til håndhævelse af justits- og politivæsenet. Han skulle våge over god orden og påse, at de kongelige anordninger ikke blev overtrådt. Han skulle særligt advare mod ulovligt krohold, drikkeri, slagsmål og deslige, og hvis sådanne advarsler ikke frugtede, skulle han anmelde vedkommende til øvrigheden.

Overfor grovere forbrydere skulle han pågribe og gøre indberetning til stedets herredsfoged eller til birkedommeren.

Disse sognefogeder betød meget for retshåndhævelsen og livet i almindelighed på landet, og deres virksomhed fortjener i virkeligheden aldrig at blive glemt, måske vil kun deres behandling af ægteskabssager og fogedforretninger og udlevering af hundetegn huskes bedst i dag.

De var tillige lægds mænd, og deres rent politimæssige indsats var faktisk af stor betydning. Selvom de komplet manglede den politimæssige uddannelse, blev denne opvejet af deres indgående kendskab til hjemegnen og dens beboere.

I midten af det forrige århundrede konstaterede man i mange kommuner og ikke mindst i købstæderne, at man savnede en politimæssig indsats og flere kommuner rundt om i landet herunder i Thy ansatte derfor nogle få politibetjente. Stillingerne som politibetjente nød megen ringe agtelse og ansås i hvert fald nogle steder ligefrem for ”skammelige”.

De var uden uddannelse og uden uniform, de var dog kendelige ved et polititegn, der i Thisted var en oval tynd messingplade med kongeligt navnetræk og krone. Deres løn var betydelig ringe, og deres indsats blev ikke særlig værdsat. Det var derfor forståeligt, at stillingens indehavere svarede til de usle forhold. I Thyområdet blev der på denne måde ansat en landbetjent, som klarede hele Thy.

Sådan var den politimæssige situation, da Hurup politikreds 1. oktober 1919 blev oprettet ved loven af 1916. Politikredsens område blev det tidligere Hassing- Refshereder med

undtagelse af Snedsted, Haring og Stagstrup sogne. Den fik på den måde en størrelse på 425 km² og med et indbyggertal på knap 20.000 mennesker.

Den tidligere assistent i landbrugsministeriet, Francois Louis Poul d'Auchamp, blev fra samme dato udnævnt til politimester i Hurup med bopæl i Hurup.

Hurup sogneråd byggede i 1920 en efter forholdene god politistation i byen. Den blev i begyndelsen anvendt til politiet og til kommunekontor, men senere rykkede personalet fra kommunen ud af bygningen. På politistationen i stuetagen blev motorkontor og bogholderi og kassererkontor indrettet i nogle udmærkede lokaler, men landbetjenten fortsatte med at udføre sit arbejde fra sin private bopæl på de sædvanlige landpolitivilkår.

Personalet i kontorsektoren bestod af to kontorassistenter, som klarede de løbende forretninger med journalisering, pas, førerbeviser, motorkontorsager og regnskaber. Da det viste sig, at området var for stort for den ene landbetjent i politikredsen, oprettedes endnu en landbetjentstilling på Thyholm med bopæl i Hvidbjerg. Han havde i begyndelsen 5 sogne, herunder også Jegindø, men i 1943 blev hans arbejdsområde udvidet med yderligere 4 sogne. Samme år fik politikredsen embedets første kriminalpolitimand med kontor på selve politistationen.

På 1. sal i politistationen blev der indrettet en stor pæn tjenestebolig for politimesteren, og denne bolig blev bevaret som politimesterbolig, indtil politikredsen blev nedlagt i 1973.

Under krigen blev der midlertidigt ansat yderligere en politimand med kontor på politistationen og efter krigen ansattes endnu en politimand, således at styrken nu bestod af 2 politibetjente samt 1 kriminalassistent.

1. juli 1960 blev politiassistent Laurits Kristian Thousig udnævnt til stationsleder og flyttede derfor fra sin bopæl ind på stationen. På samme måde blev også kriminalpolitiet udvidet med en mand, således at der i resten af politikredsens historie var 3 ordenspolitifolk og 2 kriminalpolitifolk samt 1 landbetjent i Hvidbjerg. Kontorpersonalet blev efterhånden ligeledes

udvidet til 4, herunder en leder af motor- og beviskontoret og en, som overtog bogholderiet.

I forbindelse med ændringen i 1919 blev der også udnævnt en dommer, som fik bopæl i Vestervig.

Her havde man allerede i 1833 bygget et tinghus med tilhørende arrest, og i 1919 købte man en naboejendom til tingstedet, hvor dommeren fik sin bolig og hvor der blev indrettet dommerkontor. Lederen af arresten var arrestforvareren, og arresten bestod af 7 celler, et depot og et arbejdsrum, hvor de indsatte kunne arbejde om dagen. Tinghuset er en smuk gammel bygning, som stadigvæk bevares som bitingsted for dommeren i Thisted. Selve retssalen er usædvanlig smuk med bjælkeloft med nogle moralske sentenser malet på bjælkerne.

Arresten blev nedlagt i 1949 i forbindelse med arrestforvarerens pensionering, og i tiden derefter måtte politiet i Hurup køre arrestanter til Thisted eller Nykøbing Mors arrest.

Politimester d'Auchamp blev i Hurup 1927, hvor han 1. maj blev udnævnt til politimester i Ning- og Hads herred. Han efterfulgtes af Ejner Holger Petersen, der var tidligere dommerfuldmægtig i Vejle. Han blev i embedet til 1934, hvor han blev udnævnt til dommer i Stege. Fra 1934 regerede politimester Carl Peter Koefoed, der oprindeligt var dommerfuldmægtig i Ringsted. Han var en farverig og impulsiv politimester, som satte sit præg på embedet. 8. juli 1943 blev han udnævnt til politimester i Præstø. Han blev afløst af politimester Kaj Thormod Herting, der 1. september 1947 blev udnævnt til politimester i Thisted.

Politimester Kurt Walther Gautier, der tidligere havde været politifuldmægtig, blev i 1948 politimester i Hurup. Han var en meget perentlig, stilfærdig, elskværdig mand, som elskede at cykle rundt i politikredsen hver eneste dag. Desværre blev disse cykelture også hans død, idet han i efteråret 1965 blev dræbt ved påkørsel af en bil. Politiet blev naturligvis tilkaldt i anledning af færdselsuheldet, men ingen vidste da, at det var deres politimester, der var blevet dræbt. Han blev identificeret på sygehuset i Thisted af kriminalassistent Gunnar Nissen.

Fortælleren af denne lille beretning om Hurup politikreds blev derefter udnævnt til politimester i Hurup fra 1. oktober 1965, hvor jeg så fungerede som politimester – i hvert fald af navn – indtil politikredsen nedlægges, men forinden nemlig i 1971, blev jeg anmodet om at forsøge at bygge ”Det kriminalpræventive Råd” op, og jeg blev derfor konstitueret som sekretariatschef for rådet, men stadig med bopæl i Hurup. Jeg rejste således hver mandag ind til København og forrettede min tjeneste i rådet, og var hjemme i weekends. Politimester Jørgen Bodenhoff, Thisted, var i hele den periode konstitueret som politimester i Hurup.

Dette varede til 1. april 1973, da politikredsen blev indlemmet dels under politikredsen i Thisted og dels i politikredsen i Holstebro, på den måde, at man ved det tyndeste sted på Thyholm ved Draget skilte politikredsen ad, også fordi amterne delte sig netop her i Viborg amt og Ringkøbing amt. Det betød, at hele den sydlige del af politikredsen, herunder navnlig Thyholm og Jegindø kom til at høre under politimesteren i Holstebro, og den nordlige del kom til at høre under politimesteren i Thisted, der i øvrigt samtidigt også overtog den tidligere politikreds i Nykøbing Mors.

Som man måske kan se af beskrivelsen af ”kongerækken”, har der været nogle intervaller, når den ene politimester skulle afløse den anden, og denne afløsning fandt altid sted på den måde, at justitsministeriet sendte en af deres jurister til Hurup, hvor de fungerede, til der blev udnævnt en politimester. Jeg kan således nævne blandt andre, at den senere politimester Thorkild Jacobsen, fungerede i en lang periode, indtil Gautier blev udnævnt som politimester og efter politimester Gautiers død fungerede den senere landsdommer Otto Hvidbjerg som politimester. Det skal i den forbindelse nævnes, at den lange vakance i 1947-48 skyldtes, at man i justitsministeriet allerede dengang overvejede at nedlægge Hurup politikreds.

Politimester i Thy

Ved min udnævnelse som politimester i Hurup gjorde jeg tjeneste som førstefuldmægtig hos politimesteren i Gentofte. Jeg skal ikke nægte,

*E. K. Petersen - politimester i Hurup
1927 - 1934*

at det var en meget stor omvæltning at komme fra en politikreds lige klods op af København og derefter drage til Hurup i Thy, et stykke land, med en dejlig særpræget befolkning for ikke at glemme deres "Thyboomål", som var fuldstændig ukendt for mig.

Til illustration af, hvor lille et samfund, jeg pludselig skulle befinde mig i, får jeg lyst til at fortælle en lille personlig tildragelse.

Jeg skulle møde 1. december 1965 kl. 14.00 på politikontoret, hvor amtmanden i Thisted ville overdrage mig nøglen til kassen og dermed embedet. Jeg tog af sted dagen før fra København i min splinternye bil. Vejret var usædvanligt forfærdeligt med slud og sne på vejene. Jeg overnattede undervejs hos min kollega i Middelfart, Jørgen Funk, og næste morgen drog jeg så videre op igennem Jylland. Det var en meget ejendommelig fornemmelse at køre over Odde-sundbroen og konstatere, at nu var jeg kommet ind i min politikreds. Jeg sneglede mig med 50 kilometers fart videre nordpå, og nogle skilte

fortalte, hvor mange kilometer der var tilbage.

Til sidst nåede jeg 5 km syd for Hurup til en lille landsby, der hedder Ydby. Så mistede jeg i et lille sving herredømmet over bilen, der slingrede fra den ene side til den anden i det smattede føre, og jeg kan tydelig huske, at jeg i de første sekunder tænkte "Nu dør du 5 km fra det mål, du nu engang har sat dig". Men nogle sekunder senere fandt jeg ud af, at jeg nok bare havnede i grøften; men det ville jo være en særdeles flov historie, hvis jeg skulle hentes af Falck og måtte køre ind i Hurup by hængende i en kran. Det ville ikke være særlig smart. Det lykkedes mig imidlertid at få hold på vognen, lige i kanten af grøften, hvor jeg ikke turde starte motoren af frygt for at vognen skulle glide rigtig ned i grøften. Kort tid efter kom der en gammel landmand spadserende med knortekæp og samtidig en lastbilchauffør. Jeg præsenterede mig som den nye politimester her på egnen og spurgte dem, om de ville give mig en skulder, så vi kunne få vognen skubbet op igen. Det gjorde de, og vi trykkede hinanden i hånden. Jeg kørte glad de sidste 5 kilometer ind gennem byen og op til politikontoret.

Jeg fortalte naturligvis intet om den pinlige affære. Den pyntede ikke ved den lejlighed.

Næste dag gik jeg ned til den lokale frisør for at blive klippet. Frisørmesteren kiggede på mig og sagde, "Du er da vist den nye politimester her i byen". Det kunne jeg jo ikke nægte. "Det var nok lige ved at gå galt i går, hvad"? Det viser, hvor lille et samfund jeg var havnet i, og at sådan nogle ting kan man lige så godt fortælle, for det kommer ud alligevel!

Jeg forsøgte at sætte fingeren i jorden og finde ud af, hvor jeg var, og hvad mine nye medarbejdere indeholdt. Jeg kørte naturligvis også rundt i politikredsen for at lære egnen at kende. Jeg må tilstå, at jeg blev meget fascineret af den pragtfulde natur, som var helt fremmed for mig. I virkeligheden er Thy jo selveste Jylland en miniature. Man kører ad en stor hovedvej midt i Thy, og hvis man kører 15 kilometer til den ene side, har man det barske Vesterhav, klitter og praktisk talt ingen træer, fordi ingenting kan gro derude, hvis man så kører 15 kilometer til den anden side, kører man ned til en

*C. P. Kofoed - politimester i Hurup
1934 - 1943*

østkyst med bøgetræer og birketræer, en idyl og en stille smuk natur. I Thy, er der nogle usædvanlig varme og dejlige mennesker, der har deres særpræg, heldigvis, men hvis man først vinder deres tillid, så er der ingen grænser for deres hjælpsomhed, og jeg mødte og fik mange venner i Thy.

I det hele taget må jeg sige, at jeg havde nogle vidunderlige og pragtfulde år i Hurup. Hvis jeg skulle sammenligne min tjeneste med min senere stilling som politimester i Viborg, tror jeg godt, jeg kan sige, at jeg havde mere at gøre i Hurup, fordi vi var så få medarbejdere, og skete der noget, var jeg med i sagens behandling altid næsten lige fra starten.

Jeg deltog således sammen med mine gode medarbejdere, når det drejer sig om selvmord, strandinger eller ulykker. Jeg husker således, at jeg overværede, at en landmand på egnen nede på engen blev overfaldet af en tyr. Da jeg kom

derud, så jeg denne kraftige landmand blive stanget og slynget flere meter op i vejret af en olm tyr. Vi kunne intet foretage os.

Jeg har også været med til husspetakelsager; jeg kan herunder huske en speciel sag, hvor ægtefællerne var blevet uvenner. Anledningen var, at manden havde været inde og afsone en 30 dages fængselsstraf, og imens havde konen muntret sig seksuelt med forskellige i omegnen. Problemet mellem ægtefællerne var, hvorvidt hun havde muntret sig med to, som hun indrømmede, eller tre som han hævdede! Denne lille ægteskabelige strid fik vi bilagt på bedste måde.

Ud over den politimæssige styrke, hvis man kan bruge den benævnelse om mine få medarbejdere, kunne jeg jo disponere over 25 sognefogeder, der var spredt rundt i politikredsen, og dem besøgte jeg så ofte, jeg havde tid til det. Det startede altid med et veldækket kaffebord og en god sludder. Vi havde jo tid nok, men så kom det egentlige formål med mit besøg, - nemlig at konstatere om der var orden i regnskaberne. Sognefogederne opkrævede ejendomsskatter og bøder, og til det brug havde han en kasse og en lille regnskabsbog. Det var som regel et meget primitivt regnskab. Jeg husker tydeligt en dag, at jeg reviderede et sådant regnskab og konstaterede at der skulle være 550 kr. i kassen. Jeg spurgte derfor sognefogeden, jamen hvor er pengene? Han bankede rolig på sin tegnebog og sagde: "De er her"! Det følte jeg mig naturligvis særdeles beroliget over, selv om det vel næppe var i overensstemmelse med almindelig regnskabsadministration.

Mit eneste problem med sognefogederne var faktisk, at der ikke var nogen aldersgrænse for, hvor længe man kunne være sognefoged. Det betød, at der i Hurup politikreds fandtes nogle få meget gamle sognefogeder, som jeg ikke kunne få mig selv til at fortælle, at de nu måtte holde op, for nu gik den ikke mere. Det var jo et æreshverv, og hvis jeg forsøgte at få en gammel affældig sognefoged til at trække sig tilbage, ville han føle det som et meget stort menneskeligt nederlag. Derudover disponerede jeg rent politimæssigt over endnu en gruppe medarbejdere. Det var politikredsens strandfogeder.

Noget om strandfogeder

Hurup politikreds havde en strækning på ca. 45 kilometer ud mod Vesterhavet. Vi havde også strandfogeder inde ved Limfjorden, men det er navnlig strandfogederne ved Vesterhavet, som jeg gerne vil omtale. Disse personer var ansat af politimesteren efter en indstilling fra kommunalbestyrelsen, og den 45 kilometer lange strækning var inddelt i stranden, hvor to eller tre strandfogeder havde deres områder.

I modsætning til strandfogeder i den øvrige del af landet, får strandfogederne langs vestkysten et fast årligt vederlag, som er ret ringe; men det er dog et vederlag. Strandfogedernes vigtigste opgave er at tage sig af det gods, der driver fra havet ind på deres forstrand, det vil sige, at de havde både ret og pligt til at bjerge ilanddrevet gods, der befinder sig mellem den linje, hvor hav og land mødes ved daglig vande (havstokken) og ud til sejldybet.

Og de skal naturligvis også opsamle strandsingsgods, der er skyllet op på strandbredden

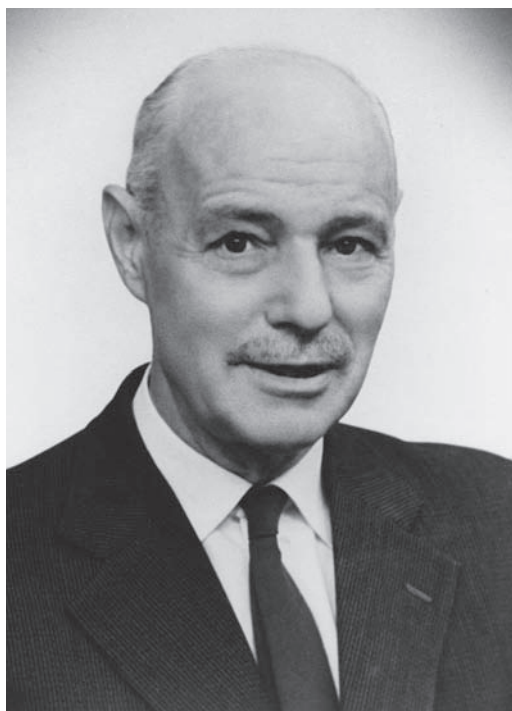
eller op i klitterne efter en stormflod. Af og til er det ilanddrevne gods forsynet med sådanne kendingsmærker, at det er muligt enten for strandfogeden eller for politiet at finde frem til ejeren af godset, og politiet skal sørge for at underrette ejerne, hvorefter godset vil blive udleveret mod betaling af en skønsmæssig bjergetløn. Strandfogeden skal endvidere omgående til politiet indberette fund af ilandskyllet lig, sø- eller kystmærker og uidentificerede og måske sprængfarlige genstande, hvorefter politiet overtager sådanne sager. Disse strandfogeder går hver morgen ned til Vesterhavet for at konstatere, om der er skyllet ting op af værdi og i så fald sørge for, at det bliver kørt til en opbevaringsplads i nærheden af strandfogedens hjem.

I forårsmånederne anmoder politikontoret strandfogederne om at oplyse, hvor mange auktionsnumre der findes, hvorefter der bliver berammet en strandingsauktion, og godset bliver solgt for det højeste bud. I min tid i Hurup lykkedes det altid at få solgt hver en stump, træplanke, brædder og meget andet. Jeg opdagede aldrig om der var bjerget tønder med rom eller lignende. Muligvis var rommen blevet drukket, inden den nåede frem til auktionen, det ved jeg ikke noget om.

Selve auktionen var en festdag på de steder hvor de blev holdt. I nogle tilfælde startede vi inde i et lille strandfogedhjem med en "bjesk", hvorefter man gik ud på opbevaringspladsen, hvor der var samlet en masse mennesker, der havde taget deres pæneste tøj på, og her blev der så budt på godset.

Ved frokostpausen gik vi ind i strandfogedhjemmet, hvor der i nogle tilfælde blev serveret "alt godt fra havet" med tilhørende øl og brændevin. I andre strandfogedhjem startede vi med bordbøn og derefter spiste vi for eksempel en kyllingret og dertil gul sodavand. Det var en stor oplevelse for en tidligere københavner at deltage i sådanne forskellige måltider.

Den afsluttende del af disse auktioner var det regnskabsmæssige, der blev afsluttet af bogholderen i Hurup. Når momsens og auktions-salæret blev trukket fra auktionsbuddene, stak strandfogederne hovederne sammen og fandt ud af, hvor mange timer, de havde anvendt i

*K. W. Gautier - politimester i Hurup
1947 - 1965*

årets løb med at bjerge godset og transportere det op til opbevaringspladsen. Lønnen var en arbejdsmands timeløn, og der blev fastsat en bestemt pris for betalingen af de læs, man havde kørt hjem fra stranden. Disse regninger blev så sendt til politikontoret, og det viste sig altid, at timelønnen og transportudgifterne næsten lige dækkede det, der var kommet ind på auktionen, idet reglen er sådan, at strandfogederne ikke kan få mere, end hvad der er kommet ind på auktionen. Jeg kan således huske fra et år i slutningen af 60'erne, at der i Hurup politikreds var kommet ca. 40.000 kr. ind på auktionen og deraf beregnede strandfogederne deres ar-

bejdsløb med videre og så skulle det eventuelle overskud selvfølgelig gå til staten, som er forstrandsejer og berettiget til overskuddet.

I netop det år jeg tænker på, blev der 305 kr. af de 40.000 kr. i overskud! Det kan man godt smile af, men det berørte mig ikke dybt. Det er godt, at strandfogederne får bjerget det værdifulde på stranden, og at strandfogederne supplerer deres usle, årlige vederlag med en lille ekstra bjergeløn hidhørende fra auktionerne.

Ud over de disse rene strandingsopgaver vil jeg lige fortælle, at jeg altid kunne regne med strandfogedernes hjælp, hvis det var påkrævet. Vi kunne nogle gange være ude for, at et men-

Sognefogder i Hissing-Refs Herreds politikreds, 1934. Bagerste række fra venstre: Thomas Thomsen - sognefoged i Hurup, Peter Plouman Poulsen - sognefoged i Ydby, Peder Pedersen - sognefoged i Hvidbjerg, Kristian Kobberø - sognefoged i Ørum, ukendt, Hans Christian Vestergaard - sognefoged i Visby, ukendt, ukendt, Jens Peter Bangsgaard - sognefoged i Hissing, Peder Pedersen - sognefoged i Bedsted, Chresten Nielsen (Therkildsen) - sognefoged i Lodbjerg, Graves Christian Jensen - sognefoged i Grurup, Otto Carl Knakkegaard - sognefoged i Skyum, Poul Holm - sognefoged i Sønderhaa, Knud Gravesen - sognefoged i Gettrup, Erik Nielsen Andersen, sognefoged i Vestervig. Forreste række fra venstre: Anders Gadegaard - sognefoged i Odby, Erik Smed - sognefoged i Helligsø, Søren Pedersen - sognefoged i Hørdum, Poul Thøgersen - sognefoged i Agger, politimesterens datter, Lars Graugaard - sognefoged i Hvidbjerg, Ejnar Pedersen - politimester i Hissing-Refs Herreder, ukendt, politimesterens datter, Peder N. Pedersen - sognefoged i Villerslev, Jens Nielsen Dahl - sognefoged i Heltborg

neske i sindsforvirret tilstand var forsvundet i klitterne. I sådanne situationer kunne politiet altid ringe til strandfogederne og bede dem om at hjælpe os med at finde den pågældende person.

Disse strandfogeder gik i timevis, ja jeg vil næsten sige i døgnvis ude i klitterne uden bare at få så meget som en rød øre for det. De gjorde det bare.

Selv om strandrensning for så vidt falder uden for begrebet strandrensningsvæsen, kan jeg ikke lade være med at omtale, at politiet også var indblandet i denne rensning af de danske strande. Efter et cirkulære af maj 1967 anmodede de stedlige lokale myndigheder politiet om at drage omsorg for, at bestemte kyststrækninger af hensyn til turisterne skulle renses for ilanddrevet værdiløst vraggods, affald og lignende. Da der meget nemt kunne opstå konflikter, hvis kommunalt ansatte rensede et strandlen, hvor strandfogeden havde sit domæne, blev jeg af ministeriet anmodet om, at besøge samtlige strandfogeder fra Kandestederne og ned til Fanø for at overtale dem til at tage sig af strandrensningen.

Mine besøg i de små strandfogedhuse langs vestkysten blev en fantastisk miljø- og naturoplevelse for mig. Alle strandfogeder erklærede sig villige til at deltage i denne strandrensning, naturligvis mod en passende betaling. De beskikkede strandfogeder i Ringkøbing politikreds ville imidlertid – støttet af den daværende politimester – ikke være med til ordningen. Jeg tog derfor ned til Ringkøbing til et møde, hvor der deltog 43 strandfogeder. Efter at jeg en time havde talt mig varm om sagen og blandt andet fremhævede, at strandfogederne var konger i deres strandlen, og at det var dem, der skulle bestemme, hvad der var værdiløst vraggods, og hvad der skulle bringes op til et senere salg på strandingsauktionerne, foreslog jeg, at vi foretog en hemmelig afstemning om, hvem der blandt de 43 strandfogeder nu ville være med til strandrensningen, og da afstemningen blev optalt viste det sig, at samtlige tilstedeværende strandfogeder sagde nej. Det var i virkeligheden et så pragtfuldt bevis på den vestjyske stædighed og trofasthed overfor deres politimester, at

jeg trods mit eklatante personlige nederlag morde mig meget over denne lille episode.

Selvom Hurup var landets mindste politikreds passerede gennem embedet stort set de samme problemer som i landets øvrige politikredse, både af administrativ og politimæssig karakter. Antallet af sager og måske også grovheder af de kriminelle handlinger var naturligvis mindre, men dels var der jo også færre medarbejdere til at behandle sagerne, dels gjaldt det om at komme op på mærkerne, når større begivenheder som drab, hvilket rent faktisk fandt sted i min tid, indtraf. Jeg husker også, at vi kort efter min ankomst til Hurup modtog en anmeldelse mod en autoforhandler, der senere blev dømt for overtrædelse af næsten samtlige bestemmelser i straffelovens kapitel om berigelsesforbrydelser. På grund af min lange fortid i statsadvokaturen og min tjeneste i Gentofte blev denne sag klarert på rimelig måde, men hvis man som min forgænger havde siddet i embedet i 18 år uden en sådan sag, ville den nok have voldt visse vanskeligheder.

Det er jo en af ulemperne ved en lille politikreds.

Beværter- og bevillingsproblemer

Der herskede i Hurup politikreds et meget specielt forhold omkring beværter- og bevillingsproblemerne. Afholdsforeningerne havde igen en række år opkøbt samtlige kroer i Thy, og her indsat en servitutbestemmelse, der forbød enhver udskænkning af spirituøse drikke på kroens matrikelnummer.

Der var kun to steder, Mørup Mølle Kro og Tambohus Kro, mulighed for at nyde vin eller spiritus til sin mad. Disse to kroer havde en meget speciel gæstgiverbevilling, der betød, at de kunne bespise personer, der kom udenbys fra, hvorimod egnens befolkning ikke måtte komme på kroen end ikke til et harmløst kaffebord i forbindelse med en fødselsdag eller en begravelse! Disse forhold indebar, at der i stedet blev afholdt en række baller i forsamlingshuse rundt omkring på landet, hvor enhver ung mand med respekt for sig selv havde sørget for at være medlem af samtlige de foreninger, der fandtes i politikredsen.

Hurup Politistation 2009

Til disse baller mødte de unge mennesker så op, behørigt medbringende en hel flaske brændevin, som de stillede ved et træ og drak i løbet af aftenen, hvilket medførte, at de pågældende ofte blev snydefulde og forvoldte ballade. Jeg havde besvær med at overbevise befolkningen om, at det var langt bedre at disse unge mennesker sad ved et bord i en restaurant med dug på bordet, og priserne på spiritus bestemte hvor meget den unge kunne og ville drikke.

Jeg husker, at jeg til en byfest i Hurup gav en lejlighedstilladelse til et telt, hvor man allernådigst kunne få lov til at drikke rød- eller hvidvin. Jeg husker også, at der var nogle få modige mennesker, som satte sig ind i teltet, men rundt om teltet stod der det tidobbelte antal blot for at se på disse mennesker, mens de drak deres harmløse vin.

På grund af befolkningens meget stærkt religiøse overbevisning havde jeg imidlertid vanskeligt ved at trænge igennem med mine argumentationer.

Jeg forsøgte at klare problemerne på anden måde, idet jeg fandt frem til, at hvis en person, der driver et hotel, opfylder restaurationslovens krav blandt andet i henseende til alder og økonomi, og det lokale sogneråd var indstillet på at give en alkoholbevilling til hotellet, måtte det blive en civil sag mellem den lokale påtaleberettigede afholdsforening og kroværten, hvis de ønskede gennem en civil domstol at forbyde ham uanset den meddelte bevilling at servere spiritus, fordi der var en servitut på ejendommen.

Min første prøve på dette var et hotel i Vestervig, der i øvrigt lå lige overfor tinghuset.

Hotelejerne fik bevillingen, og den lokale afholdsforening protesterede og ville anlægge sag mod ham, men jeg erfarede senere, at afholdsforeningens idealisme kunne klares med, at hotelejerne betalte en bod til afholdsforeningen på 15.000 kr., hvilket kroværten gjorde med stor glæde. I kølvandet af denne prøvesag dukkede der efterhånden alkoholbevillinger op på en række af de større kroer i Hurup politikreds.

I tiden op mod 1973 drøftede man i justitsministeriet og i politiet de nye tanker om at gøre en række af politikredsene så store, at man kunne opretholde en døgnvagt med et passende antal ordens- og kriminalpolitifolk mod til gengæld at nedlægge nogle af de mindre politikredse og indlemme dem i nabokredsene. Der blev afholdt mange møder på lokalplan, hvor bølgerne ofte gik højt. Selv om jeg nok følte mig lidt illoyal overfor mine medarbejdere, kunne jeg ikke under disse møder selv med min bedste vilje argumentere for, at Hurup politikreds var tilstrækkelig handlekraftig til at klare sine egne problemer, og jeg måtte derfor erklære mig indforstået med en nedlæggelse af politikredsen. Det lå også helt klart i

luften under drøftelserne, at skulle man nedlægge en politikreds, måtte det i hvert fald først blive Hurup.

Optakten hertil var i virkeligheden allerede taget, da justitsministeriet og rigspolicefens i 1971 opfordrede mig til at opbygge "Det kriminalpræventive Råd". Selv om jeg blev boende i Hurup i denne periode af min kriminalpræventive tilværelse, havde Thisted politistation gennem konstitution i realiteten overtaget Hurup politikreds.

Resultatet blev da også som nævnt, at Thisted og Holstebro politikredse delte Hurup politikreds i 2 dele. Jeg flyttede endeligt fra min tjenestebolig i Hurup 1. november 1974, hvor jeg blev udnævnt til politimester i Viborg, og politistationen i Hurup fungerer nu som understation for Thisted med to landpolitiassistenter, hvoraf den ældste bor i min tidligere bolig på 1. sal, og med to kontorfolk, der passer bevis- og motorkontoret.

Der er ikke længere en fast kriminalpolitimand i Hurup, men en udpeget stedkendt kriminalpolitimand fra Thisted tager sig af egnens kriminelle sager.